

Waterbeheerprogramma 2022-2027

**Nota van Beantwoording en Wijzigingen
10 november 2021**

waterschap
**Hollandse
Delta**

1. INLEIDING

Van 12 juli t/m 6 september 2021 heeft het Waterbeheerprogramma 2022-2027 in ontwerp ter inzage gelegen voor de inspraak. Tijdens deze periode zijn zeven zienswijzen kenbaar gemaakt. In deze Nota van beantwoording en wijzigingen hebben we de zienswijzen samengevat en beantwoord. Daarbij geven we ook aan of de zienswijze wel of niet aanleiding geeft het ontwerp-Waterbeheerprogramma aan te passen.

Afstemming

Ons Waterbeheerprogramma is niet het enige plan dat ter inzage heeft gelegen. Van 22 maart t/m 21 september 2021 heeft de rijksoverheid het ontwerp-Nationaal Waterprogramma ter inzage gelegd. En ook het ontwerp-Regionaal Waterprogramma van de provincie Zuid-Holland heeft ter inzage gelegen, van 13 juli t/m 21 september.

Over de beantwoording van een aantal zienswijzen heeft onderlinge afstemming plaatsgevonden, zowel via de KRW-overlegstructuur in het stroomgebied Rijn-West als via de Unie van Waterschappen. Het resultaat van deze afstemming is verwerkt in deze Nota van beantwoording en wijzigingen.

Lijst van insprekers en ontvankelijkheid

De volgende particulieren en instanties hebben (op volgorde van datum ontvangst) een zienswijze kenbaar gemaakt:

01	Stichting Gezond Water, Hansweert
02	Natuurvereniging Eiland IJsselmonde, Ridderkerk
03	Vereniging Hoeksche Waards Landschap, Oud-Beijerland
04	Wijkoverleg West gemeente Ridderkerk, Ridderkerk
05	Particulier*
06	LTO Noord, Haarlem
07	Sportvisserij Zuidwest Nederland, Drimmelen

Alle zienswijzen zijn binnen de geldende termijn kenbaar gemaakt en daarmee ontvankelijk.

Ambtshalve aanpassingen

Naast de aanpassingen die voortkomen uit de beantwoording van de zienswijzen passen we het ontwerp-Waterbeheerprogramma ook op een aantal andere onderdelen aan. Een overzicht van deze zogenaamde "ambtshalve wijzigingen" staat ook in deze Nota van beantwoording en wijzigingen.

Procedure

Op 6 juli 2021 heeft het college van dijkgraaf en heemraden het Waterbeheerprogramma in ontwerp vastgesteld. Daarna heeft de inspraakprocedure plaatsgevonden, waarvan de Nota van beantwoording en wijzigingen het resultaat is. Deze Nota wordt samen met het ontwerp-Waterbeheerprogramma ter definitieve vaststelling voorgelegd aan de Verenigde Vergadering.

Na besluitvorming in de VV worden de wijzigingen verwerkt in de tekst van het Waterbeheerprogramma en informeren we de indieners van een zienswijze per brief over de beantwoording daarvan. Eerder al ontvingen zij een ontvangstbevestiging waarin bovenstaande procedure is toegelicht.

De definitieve vaststelling van het Waterbeheerprogramma heeft geen goedkeuring meer van de provincie en er zijn geen mogelijkheden voor bezwaar en beroep. Het nieuwe Waterbeheerprogramma treedt op 1 januari 2022 in werking.

* Ter bescherming van de privacy worden particuliere indieners van zienswijzen geanonimiseerd weergegeven.

2. SAMENVATTING EN BEANTWOORDING ZIENSWIJZEN

Nr.	Indiener <i>Onderwerpen</i>	Samenvatting	Beantwoording <i>Conclusie</i>
01	Stichting Gezond Water HANSWEERT		
01.1	<i>Vislood</i>	Inspreker verzoekt het waterschap het gebruik van vislood en andere zware metalen door de sportvisserij in het beheergebied te beëindigen. In het WBP wordt immers gesproken over handelen zonder negatieve impact op de planeet, het beperken van negatieve impact op het milieu, meer aandacht voor duurzaamheid en het verminderen van toxische stoffen. Inspreker wijst daarbij op: - de vergunningplicht uit de Waterwet; - innovaties en reeds bestaande alternatieven voor vislood zoals ijzer, beton, composiet, steen of glas; - initiatieven van andere overheden om het gebruik van vislood te verbieden; - de mogelijkheid in pachtovereenkomsten voorwaarden aan visrechtenhouders te stellen, zoals in 2018 al is genoemd in het kader van de Green Deal Sportvisserij Loodvrij; - een toename van 30% in het aantal sportvissers als gevolg van de coronacrisis.	We zijn niet voornemens om lood in de sportvisserij te verbieden. Dit komt onder andere omdat er nog niet voor iedere soort best beschikbare alternatieven zijn. Het gevolg van het nu opnemen van een algeheel verbod op lood is dat het gebruik van andere materialen, zoals koper en zink, zal toenemen. Deze materialen zijn net zo schadelijk voor het watersysteem. We kiezen daarom voor het trapsgewijs afbouwen, om de sector de kans te geven hierin mee te laten bewegen. Deze aanpak is conform de landelijke Greendeal die onder andere is ondertekend door de Unie van Waterschappen en Sportvisserij Nederland.
02	Natuurvereniging Eiland IJsselmonde RIDDERKERK		
02.1	<i>De Waal</i>	Inspreker stelt dat de verlaging van de waterkwaliteitsdoelen voor KRW-waterlichaam De Waal onvoldoende is onderbouwd, omdat onvoldoende maatregelen worden genomen om de waterkwaliteit te verbeteren. Mogelijk nog te nemen maatregelen zijn het beschermen en uitbreiden van de oeervegetatie in de Waalboezem en het beperken van de belasting van het water met gewasbeschermingsmiddelen, bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van een subsidie voor brede bufferzones langs watergangen, betere handhaving van de toepassing van het bestrijdingsmiddelengebruik en het zorgen voor een installatie die nutriënten uit het inlaatwater verwijdt.	De provincie Zuid-Holland stelt de KRW-doelen vast in het Regionaal Waterprogramma, op basis van een advies van de waterschappen. Dit aspect van de inspraakreactie is daarom doorgestuurd naar en afgestemd met de provincie. De term doelverlaging is in dit geval niet van toepassing. Volgens de 'Handreiking KRW doelen' (STOWA, 2018) worden de doelen voor de nieuwe planperiode bepaald op basis van de maatregelen die in het betreffende waterlichaam kunnen worden uitgevoerd. Dit heet technische doelaanpassing. Conform genoemde handreiking is bij deze technische doelaanpassing rekening gehouden met achtergrondbelasting en andere externe (negatieve) omstandigheden. Dit heeft geleid tot een herijking van de doelstellingen die tot nu toe (in SGBP1 en 2) gehanteerd zijn. In lijn met de vereisten van de KRW, zijn de nieuwe doelstellingen de maximaal haalbare, gegeven de situatie per waterlichaam.

Nr.	Indiener Onderwerpen	Samenvatting	Beantwoording Conclusie
			Voor wat betreft de door inspreker voorgestelde maatregelen merken we op dat het behalen van de KRW-doelen niet alleen de verantwoordelijkheid van het waterschap is, maar dat ook andere partijen hierin een rol spelen. De voorgestelde maatregel voor het uitbreiden van de oevervegetatie in de Waalboezem is overwogen, maar voor nu geen realistische maatregel. De afgelopen jaren is ingezet op de aanleg van natuurvriendelijke oevers. Er worden geen extra kansen voor natuurvriendelijke oevers gezien en ook in het gebiedsproces zijn geen opties door andere partijen aangedragen. Maatregelen zoals extra natuurvriendelijke oevers zouden significante negatieve schade veroorzaken aan de omliggende bebouwing en infrastructuur. Op deze grond is het advies voor het technisch doelaanpassing gebaseerd. Als er komende jaren kansen ontstaan, zullen die worden meegenomen. Beheer van de oevervegetatie wordt gezien als regulier werk en niet als KRW-maatregel. Wat betreft de bron van gewasbeschermingsmiddelen is het opmerkelijk dat vrijwel geen agrarische gebied met de Waal in verbinding staat. Mogelijke bronnen zijn het Rijkswater of particulier gebruik. Regulering van deze bronnen is niet de verantwoordelijkheid van het waterschap en zal via generieke landelijk beleid worden aangepakt. Het plaatsen van een installatie die nutriënten uit het inlaatwater zuivert is een interessante suggestie. Voor het plaatsten van zo'n installatie moeten verschillende belangen worden afgewogen, waaronder duurzaamheid, energiegebruik en waterkwaliteit. Door middel van een onderzoek naar de water- en nutriëntenbalans (benoemd in bijlage 1 van het WBP) willen we in de komende planperiode in kaart brengen of we nutriënten in eerste instantie kunnen verminderen worden door minder water in te laten.
02.2	<i>Gaatkensplas en Koedoodseplas</i>	Inspreker stelt dat de verlaging van de waterkwaliteitsdoelen voor KRW-waterlichaam Gaatkensplas en Koedoodseplas onvoldoende is onderbouwd, omdat onvoldoende maatregelen worden genomen om de waterkwaliteit te verbeteren. Mogelijk nog te nemen maatregelen zijn het ontwikkelen van oevervegetatie door het aanbrengen van ondiepe delen en het doen van nader onderzoek, met name op het gebied van toxiciteit. Ook is het inspreker onduidelijk waarom geen natuurlijk peil kan worden gerealiseerd en wordt gewezen op het beheer- en	Voor wat betreft de opmerking over doelverlaging verwijzen we naar onze reactie onder 02.1. De mogelijkheden voor extra oevervegetatie en een natuurlijk peil zijn, tijdens het voortraject en het gebiedsproces overwogen. Hierin werden geen kansen gezien omdat dit negatieve significante schade op de omliggende bebouwing en infrastructuur zou geven. Dit is de reden voor het advies voor technische doelaanpassing.

Nr.	Indiener <i>Onderwerpen</i>	Samenvatting	Beantwoording <i>Conclusie</i>
		onderhoudsplan van de gemeente Barendrecht, waar de inbreng van het waterschap werd gemist.	Onderzoek naar toxiciteit is niet opgenomen als KRW-maatregel, omdat dit geen direct effect heeft op het doelbereik. Dit betekent echter niet hier geen actie op ondernomen wordt. In het hoofdstuk Voldoende en Schoon Water beschrijven we de ambitie om samen met gemeenten de komende planperiode inzicht te krijgen in de emissies en strategieën te ontwikkelen om de emissies te verminderen waar dat nodig is. Bij het beheer- en onderhoudsplan van de gemeente Barendrecht zijn wij vanuit een adviserende rol betrokken.
02.3	<i>Gemaaltocht Hooge Nesse/Devel</i>	Hoewel de doelen voor dit KRW-waterlichaam niet zijn verlaagd, verzoekt inspreker het waterschap alle mogelijke maatregelen te nemen om de gesignaleerde knelpunten (toxische druk, belasting nutriënten uit de landbouw) op te lossen, ook al is de kwaliteit nu al redelijk.	Zoals omschreven onder speerpunt 2 van het hoofdstuk Voldoende en Schoon Water zetten we in op reductie van emissies door samenwerking, stimulering, vergunningverlening en handhaving. De directe invloed van het waterschap op het verminderen van de emissies van toxische stoffen en nutriënten is echter beperkt.
02.4	<i>Afwatering Oud- en Nieuw-Reijerwaard</i>	Inspreker stelt dat de verlaging van de waterkwaliteitsdoelen voor KRW-waterlichaam Afwatering Oud- en Nieuw-Reijerwaard onvoldoende is onderbouwd en vraagt zich af waarom er te weinig ruimte zou zijn voor oeverplanten door aanwezige bebouwing en landbouw. Mogelijk nog te nemen maatregelen zijn het aanleggen van gescheiden riolering, het aanbrengen van voorzieningen om stedelijke 'runoff' te beperken, baggeren, het aanpakken van bestrijdingsmiddelengebruik door particulieren en gemeenten en het zorgen voor bufferstroken langs het enkele landbouwperceel dat nog aanwezig is.	Voor wat betreft de opmerking over doelverlaging verwijzen we naar onze reactie onder 02.1. De door inspreker genoemde locatie voor het uitbreiden van oeverplanten is eerder overwogen. Toen is geconcludeerd dat de watergang te krap is om met extra oevervegetatie in de watergang de gewenste doorvoersnelheden voor het gemaal te blijven behalen. Uitbreiding van de oeverzone op de kant is ook geen optie gebleken. In het gebied ten oosten van het waterlichaam is de inrichting van het watersysteem wel aangepast om meer ruimte voor oeverplanten te maken. Helaas tellen die niet mee voor het waterlichaam. Gezien de stedelijke ligging van dit waterlichaam zou het aanpassen van de inrichting en beheer in het voordeel voor de waterplanten significante negatieve schade geven aan de omliggende bebouwing en infrastructuur. Op deze grond is het advies voor de technische doel aanpassing gebaseerd. Via de akkerrandenregeling stimuleren wij de aanleg van bufferstroken. Uiteindelijk is het de keuze aan de individuele agrariër of hij hier wel of niet aan mee doet. Het aanleggen van gescheiden riolering en vermindering van stedelijke 'runoff' zijn goede suggesties. Om tot concrete maatregelen te komen moet lokaal met de gemeente bekeken worden wat de mogelijkheden zijn. De ambitie om inzicht te krijgen in de bronnen en samen met de gemeente een strategie te

Nr.	Indiener Onderwerpen	Samenvatting	Beantwoording Conclusie
			ontwikkelen is opgenomen onder speerpunt 2 van het hoofdstuk Voldoende en Schoon Water. Wij willen u erop wijzen dat voor dit waterlichaam baggerwerk is opgenomen als maatregel.
02.5	<i>Koedood/Grote Duiker</i>	Inspreker is blij met de aanpassing van het peilbeheer en neemt aan dat een natuurlijk peil wordt nagestreefd. Wel vraagt inspreker zich af wat het waterschap doet aan het knelpunt van de toxische druk door gewasbeschermingsmiddelen, ook uit oogpunt van de volksgezondheid.	Wij zijn verheugd dat inspreker zich kan vinden in de aanpassing van het peilbeheer. Voor het punt over toxische druk verwijzen we naar onze reactie onder 02.3.
02.6	<i>Doelen en maatregelen KRW</i>	Inspreker verzoekt voor alle bovengenoemde punten extra maatregelen te nemen en de oorspronkelijke KRW-doelen uit SGBP1 en 2 te handhaven.	We danken inspreker voor het actieve meedenken over de waterkwaliteit en mogelijkheden om die te verbeteren. Afwegingen ten aanzien van de door inspreker voorgestelde maatregelen zijn in bovenstaande reacties te lezen. Concluderend passen wij ons voorstel aan de provincie Zuid-Holland over de doelaflading voor de KRW-waterlichamen niet aan.
03	Vereniging Hoeksche Waards Landschap OUD-BEIJERLAND		
03.1	<i>Algemeen</i>	Inspreker merkt op dat sinds de jaren '90 een behoorlijk areaal natuurvriendelijke oevers is ingericht. Toch laat de waterkwaliteit nog te wensen over, hetgeen volgens inspreker vooral aan externe factoren te wijten is. Hogere peilen, dieper water en een flexibel, natuurlijk peilbeheer zijn sleutels tot een betere waterkwaliteit en meer biodiversiteit. Inspreker geeft ook aan dat een ander landbouwbeleid (circulair, niet vervuילend) nodig is en dat het waterschap dit niet alleen kan regelen, hier moet op nationaal en internationaal niveau aan gewerkt worden waarbij de waterschappen hun invloed moeten aanwenden.	We stemmen in met uw analyse dat de waterkwaliteit afhankelijk is van de benoemde externe factoren en dat het waterschap niet alleen kan zorgen voor een ander landbouw beleid. Via o.a. de Unie van Waterschappen en het stroomgebied Rijn-west behartigen we het belang van een goede waterkwaliteit bij vorming van nationaal en internationaal beleid.
03.2	<i>Ontwerp-WBP</i>	Volgens inspreker is een nadeel van een flexibel WBP dat het minder als sturend kan fungeren; de speerpunten en subdoelen zijn erg algemeen verwoord. Inspreker had graag ferme vaste voornemens gezien met betrekking tot peilbeheer en inrichting. Als voorbeeld worden de uitgangspunten ten aanzien van waterdiepte genoemd die in het vorige WBP stonden.	We hebben bewust en weloverwogen gekozen voor een globaal en flexibel – strategisch – Waterbeheerprogramma, mede op basis van de ervaringen met het vorige WBP. De (jaarlijkse) uitwerking van het WBP wordt hierdoor wel belangrijker. Een bijlage met een aantal uitgangspunten voor de inrichting van het watersysteem, waaronder waterdiepte, zal nog (als ambtshalve aanpassing) aan het WBP worden toegevoegd.

Nr.	Indiener Onderwerpen	Samenvatting	Beantwoording Conclusie
03.3	<i>Verheugende voornemens</i>	Inspreker benoemt een aantal verheugende voornemens in het WBP, zoals uitspraken over goede waterkwaliteit en biodiverse waternatuur voor zowel de KRW-waterlichamen als het reguliere water, en over het verbeteren van de visstand. Maar ook worden kanttekeningen geplaatst, bijvoorbeeld over de vraag wat partijen verstaan onder een goed functionerend watersysteem en over de (bestuurlijke) wil tot peilverhoging. Inspreker stelt dat het waterschap een strategie zou moeten ontwikkelen om stelselmatig en stapsgewijs peilen te verhogen.	Zoals aangegeven in het WBP brengen we de komende jaren in beeld waar er ruimte is om de peilmarges te vergroten. Daarnaast hebben we vastgesteld beleid voor het opstellen van peilbesluiten. Belangrijk element daarin is het bepalen van het optimale peil voor verschillende functies. Daarbij wordt ook beoordeeld of het wenselijk en mogelijk is om het peil te verhogen. Omdat structurele peilverhoging o.a. ten koste gaat van waterberging, veel aanpassingen vraagt in het watersysteem en daarmee vaak tot grote investeringskosten leidt, wordt per peilbesluit de afweging gemaakt wat hierin mogelijk is.
03.4	<i>Samenwerken</i>	Inspreker onderstreept het belang van een goede samenwerking, ook in de regio Hoeksche Waard. De gezamenlijke ambities van het waterschap en de gemeente kunnen een extra impuls geven.	Deze opmerking onderschrijven we.
03.5	<i>Aandachtspunt: meer water in de polder</i>	Waar dieper water door peilverhoging of ontgraven niet mogelijk is pleit inspreker voor het vergroten van het watervolume door watergangen te verbreden en/of nevengeulen aan te leggen. Dit kan samengaan met klimaatadaptatie en/of waterberging en leidt ook tot meer zelfreinigend vermogen in het watersysteem.	Dit betreft concrete maatregelen. Deze staan niet in het WBP. Wel onderschrijven we het belang van het vergroten van het waterbergend vermogen vanwege klimaatverandering. Dat belang is ook als zodanig benoemd in het WBP.
03.6	<i>Aandachtspunt: variatie</i>	Inspreker pleit, om meer biodiversiteit te bereiken, voor meer oevervariatie. Dit kan meerdere doelen dienen. Ook boomopslag naast kreken zou mogelijk moeten zijn. Het speerpunt biodiverse waternatuur kan volgens inspreker alleen gerealiseerd worden bij voldoende variatie: diep en ondiep water, gevarieerde oevervormen en flexibel peilbeheer met in de winter hogere waterstanden.	Het belang van voldoende (oever)variatie onderschrijven we. Concrete maatregelen en keuzes staan echter niet in het WBP. Afwegingen daarvoor worden gedurende planperiode gemaakt op basis van een breed afwegingskader, waarbij ook belangen als de gebruiksfunctie, droge voeten, voldoende water en kosten worden meegenomen.
03.7	<i>Aandachtspunt: vismigratie en Kierbesluit</i>	Inspreker wijst op het belang van vismigratie. De vispasseerbaarheid van kunstwerken moet beter en de kans op mortaliteit tijdens de passage moet verminderd worden. Het gehele passagetrace van zee naar het achterland moet zo veel mogelijk hersteld te worden. Inspreker verzoekt het waterschap ruimhartig mee te werken aan een zo ruim en lang mogelijke openstelling van de Haringvlietsluizen en de realisatie van een alternatieve vismigratieroute door het Zuiderdiep bij Stellendam.	We onderschrijven het belang van vismigratie en hebben daar ook doelen voor opgenomen in het Waterbeheerprogramma. Ten aanzien van de openstelling van de Haringvlietsluizen zijn wij van mening dat altijd een goede belangenafweging moet plaatsvinden tussen vismigratie en de beschikbaarheid van zoet water voor de landbouw. Voor het Zuiderdiep werken we aan een plan waarbij ook de mogelijkheden voor een vismigratieroute worden verkend.

Nr.	Indiener Onderwerpen	Samenvatting	Beantwoording Conclusie
03.8	<i>Aandachtspunt: peil en zoutgehalte volgt functie of andersom</i>	Inspreker stelt het bestaande principe "peil volgt functie" ter discussie, omdat dit ertoe leidt dat in peilgebieden ook de laagst gelegen percelen uit landbouwkundig oogpunt gezien voldoende ontwaterd moeten worden terwijl in andere delen van dergelijke peilgebieden juist overbodig grote droogleggingen voorkomen. Inspreker pleit ervoor de laagste percelen voortaan niet meer maatgevend te laten zijn en laaggelegen delen van polders weer te vernatten en als waterbergingsgebied te laten fungeren. Elders zijn daar goede resultaten mee behaald. Eenzelfde redenering volgt voor wat betreft het zoutgehalte. De gehele waterhuishouding is thans ingericht op het onder alle omstandigheden kunnen leveren van zoet water op elke plek. Inspreker vraagt zich af hoe reëel dat is. Ook stelt inspreker dat dit beleid het estuariene herstel van het Haringvliet gijzelt, gelet op de chloride-eis van 150 milligram per liter die aan inlaatwater gesteld wordt. Volgens inspreker kan een andersoortige zoetwateraanvoer, via de vergrote KWA (Klimaatbestendige WaterAanvoer, red.) en een alternatieve route via het krekensysteem van de Hoeksche Waard naar Voorne-Putten en het Brielse Meer, hierbij helpen. Meer in het algemeen stelt inspreker dat natuurlijke omstandigheden bepalend zijn voor het landbouwkundig gebruik.	De eerste suggestie over waterbergingsgebieden in laaggelegen delen van polders gaat over een concrete maatregel. Deze staan niet in het WBP. We onderschrijven wel dat het van goed waterbeheer getuigt om waterbergingsgebieden op die plekken aan te leggen, waar ze de meeste toegevoegde waarde hebben. Met betrekking tot het zoutgehalte van het water blijft het uitgangspunt dat we de bestaande situatie in stand willen houden. Dit is ook in lijn met de strategie van het Deltaprogramma zoetwater. Er wordt momenteel ervaring opgedaan met het openen van de Haringvlietsluizen en de invloed daarvan op het zoutgehalte in het Haringvliet ("lerend implementeren"). Het in aanvulling hierop verder openzetten van de sluizen, waarbij inlaatpunten nog verder oostwaarts moeten worden geplaatst, is voor ons niet aan de orde.
04	Wijkoverleg West gemeente Ridderkerk RIDDERKERK		
04.1	<i>KPI's</i>	Inspreker is van mening dat de kpi's onvoldoende SMART zijn. Ook informeert inspreker of er een kpi is voor de veiligheid van data.	Kritieke prestatie-indicatoren zijn meeteenheden. Waar mogelijk zijn in het Waterbeheerprogramma concrete normen ("targets") benoemd, maar dat is nog niet overal het geval. Een kpi voor de beveiliging van onze data valt buiten de scope van het Waterbeheerprogramma.
04.2	<i>RWZI Ridderkerk</i>	Inspreker is van mening dat het effluent van rwzi Ridderkerk stinkt.	Deze mening delen wij niet. Het effluent van de rwzi Ridderkerk voldoet aan alle gestelde eisen.
04.3	<i>NEN-veiligheidsladder</i>	Inspreker verzoekt aan te geven wanneer het waterschap trede 5 van de NEN-veiligheidsladder bereikt wordt en of 2027 haalbaar is.	Ons streven is om in 2021 op trede 2 te staan en om in 2023 verder te groeien naar trede 3 op de NEN Veiligheidsladder, maar dit laatste besluiten we pas na de audit op trede 2 eind 2021. Een verdere doorgroei op de ladder is op dit moment nog niet overwogen.

Nr.	Indiener Onderwerpen	Samenvatting	Beantwoording Conclusie
04.4	<i>Covid-19</i>	Inspreker vraagt of het waterschap een "plan B" heeft voor het geval Covid-19 een hardnekkig probleem blijft dat niet meer weggaat. Ook vraagt inspreker of Covid-19 doorwerkt in het gebruik van reststromen en of die besmettelijk zijn.	We zijn in staat gebleken met de nodige beschermingsmiddelen en voorzorgsmaatregelen door te werken tijdens de Covid-epidemie. Dit kan langdurig worden volgehouden. Alle reststromen die vrijkomen bij de zuivering van rioolwater worden in een verbrandingsinstallatie verwerkt. Daardoor is het gevaar voor besmetting naar de omgeving nihil.
04.5	<i>Kennisprogramma Zeespiegelstijging</i>	Inspreker vraagt of "Kennisprogramma Zeespiegelstijging" hetzelfde is als "Kennisplatform Zeespiegelstijging".	De juiste term is "Kennisprogramma Zeespiegelstijging". We passen de tekst van het Waterbeheerprogramma hier op aan. AANPASSING WATERBEHEERPROGRAMMA
04.6	<i>Klimaatvoetafdruk</i>	Inspreker verzoekt aan te geven of collega-waterschappen beschikken over kennis over onbekende factoren die de klimaatvoetafdruk van het waterschap bepalen en wijst op het afdekken van (delen van) zuiveringen en het afvangen van broeikasgassen als mogelijke oplossingen.	Jaarlijks wordt de Klimaatmonitor Waterschappen gepubliceerd, die waterschappen inzicht geeft in hun klimaatvoetafdruk. Er is landelijk volop aandacht voor de emissies van broeikasgassen uit o.a. de rioolwaterzuiveringen. In de planperiode van het WBP onderzoeken we de hoogte van deze emissies uit onze zuiveringen en ontwikkelen we beleid en een aanpak hoe hiermee om te gaan. Hierbij volgen we ook de landelijke ontwikkelingen
04.7	<i>KPI waterveiligheid</i>	Inspreker vraagt wat er gebeurt als de waterkeringen in 2030 niet aan de norm voldoen, of als de normen worden aangepast.	Als we niet tijdig aan de normen voor de waterkeringen voldoen, worden we daar door onze toezichthouder (Rijk of provincie) op aangesproken. Overigens is het niet zo dat er dan meteen een onveilige situatie is. Indien een waterkering bij een toetsing afgekeurd wordt, start een proces om de waterkering weer aan de norm te laten voldoen. Tot de tijd dat er eventuele verbetermaatregelen uitgevoerd zijn, nemen we in onze calamiteitenplannen acties op voor het geval zich een dreigende situatie voordoet. Als de normen tussentijds aangepast worden onderzoeken we (beoordelen en toetsen) of de waterkering aan die nieuwe norm voldoet. Als dat niet het geval is gaan we het proces in om verbeteringen tot stand te brengen. Zie ook onder 04.7.
04.8	<i>KPI dynamiek duinen</i>	Inspreker vraagt wat er gebeurt als de dynamiek in de duinen niet toeneemt, wat daarvoor de norm is en dit beoordeelt.	We zullen in de komende planperiode van het WBP onderzoeken doen en maatregelen uitvoeren om de dynamiek in de duinen te laten toenemen, met als doel de duinen mee te laten groeien met de stijgende zeespiegel. Mocht dat niet (voldoende) lukken, dan zal er mogelijk een moment komen waarop we kunstmatig duinen moeten gaan verhogen en/of verbreden om deze aan de wettelijke normen

Nr.	Indiener Onderwerpen	Samenvatting	Beantwoording Conclusie
			te laten voldoen. In de wettelijk verplichte twaalfjaarlijkse beoordeling van de waterkeringen kunnen we bepalen of de duinen aan de normen voldoen.
04.9	<i>KPI hoeveelheid groene waterkeringen</i>	Inspreker vindt de kpi over de hoeveelheid bloem- en kruidenrijk ingerichte waterkeringen niet handig. Eerst moet aangegeven worden wat er niet gedaan kan worden, zoals harde waterkeringen. Ook wordt het doelpercentage niet aangegeven en ontbreekt hoeveel van een dijk er beplant zal worden.	Het klopt dat we het bij deze kpi hebben over de "groene dijken" en dat we de harde waterkeringen eruit moeten houden, maar die informatie is eenvoudig uit onze beheersystemen te halen. Pas na een goede inventarisatie van ons areaal aan groene dijken kunnen we het doelpercentage en de invulling van deze kpi nader bepalen.
04.10	<i>KPI vakbekwaamheid medewerkers</i>	Inspreker vraagt of voldaan gaat worden aan ISO14001, Veritas of NEN certificaat, en hoe dit uitpakt voor de medewerkers van het waterschap.	We werken niet met ISO-normering of NEN-certificering bij het vakbekwaam maken van medewerkers ingedeeld in rollen en teams in de calamiteitenorganisatie. De vakbekwaamheid van medewerkers ingedeeld in rollen in de calamiteitenorganisatie wordt op peil gehouden door uitvoering van het meerjarige opleidings-, trainings- en oefenprogramma (OTO-programma).
04.11	<i>KPI landschappelijke kwaliteit</i>	De mate waarin ruimtelijke/landschappelijke kwaliteit geborgd is (expert judgement), is een kpi. Inspreker vraagt wie de expert is en merkt op dat dit de mogelijkheid geeft om een expert te zoeken die een oordeel geeft dat het waterschap goed uitkomt.	Het is niet persé zo dat we een expert gaan inschakelen om op deze indicator te gaan rapporteren. In het WBP zijn een aantal handvatten/kaders genoemd, die we gebruiken om aan ruimtelijke/landschappelijke kwaliteit te werken, zoals het ruimtelijk kwaliteitskader van de provincie, de (nog te ontwikkelen) landschapsplannen en de Aanpak Duurzaam GWW. Overigens sluiten we het inschakelen van een onafhankelijk expert ook niet uit. Met de term expert judgement bedoelen we vooral dat we niet met "harde" kwantitatieve indicatoren kunnen aangeven in hoeverre we de ruimtelijke/landschappelijke kwaliteit gerealiseerd hebben. Wel zien we het als onze plicht om hierover verantwoording af te leggen.
04.12	<i>KPI toegankelijkheid waterkeringen</i>	Inspreker verzoekt aan te geven welke keringen toegankelijk kunnen worden gemaakt en welke niet, en ook voor wie die toegankelijkheid gaat gelden. Ook vraagt inspreker of het waterschap parkeergelegenheid gaat realiseren om ergens te kunnen wandelen.	Dit is op voorhand niet te zeggen. Indien er een verzoek komt om een waterkering toegankelijk te maken, zullen we per geval bekijken of het vanuit waterveiligheidsoogpunt, maar bijvoorbeeld ook vanuit natuurbelangen, te realiseren is. Dat geldt voor ongeveer 1/3 deel van onze waterkeringen. Voor de waterkeringen die we niet in eigendom hebben of die verpacht/verhuurd zijn (ongeveer 2/3 van ons areaal) hebben we deze mogelijkheid niet.

Nr.	Indiener Onderwerpen	Samenvatting	Beantwoording Conclusie
04.13	<i>KPI klimaatmonitor</i>	Inspreker vraagt wanneer de (kpi voor de) klimaatmonitor verwacht wordt.	Naar verwachting zal de Klimaatmonitor over ca. 3 jaar kwantitatieve data gaan uitvragen op thema's waar dat nu nog kwalitatief gebeurt (bijvoorbeeld circulaire economie of beperken van CO ₂ -emissies die vrijkomen bij beheer en onderhoud). Op basis hiervan zullen wij zelf KPI's formuleren.
04.14	<i>Speerpunten</i>	Inspreker merkt op dat speerpunten in kritische prestatie indicatoren gegoten kunnen worden.	Voor elk thema in het Waterbeheerprogramma zijn de speerpunten nader uitgewerkt in subdoelen. Op het niveau van die subdoelen hebben we de kpi's geformuleerd.
04.15	<i>Aanpassen water- en peilbeheer</i>	Inspreker vraagt hoe het waterschap het aanpassen van het waterbeheer in het vat gaat gieten bij grote droogte of aanhoudende neerslag, en of hierbij ook gekeken wordt naar het uitspoelen van landbouwchemicaliën. Tevens vraagt inspreker of het waterschap bij peilwijzigingen kijkt naar de gevolgen voor bodeminklinking en waterniveaus onder huizen.	In het WBP stellen we onze doelen vast. De vraag hoe we die doelen bereiken zal verder uitgewerkt worden in de planperiode en tot uiting komen in de concrete maatregelen. Bij de genoemde thema's moet gedacht worden aan het beter inlaten van (zoet) water door o.a. het automatiseren van inlaten en het realiseren van extra bergingscapaciteit in het watersysteem. Uitspoeling van de genoemde stoffen willen we zoveel mogelijk voorkomen. Deels wordt dit gereguleerd door wetgeving vanuit het Rijk. We investeren ook in kennis en projecten waarbij gewerkt wordt aan een gezondere landbouwbodem. Gezondere bodems houden voedingsstoffen beter vast en we verwachten ook dat het gebruik van bepaalde middelen bij een gezonde bodem minder nodig is. De genoemde thema's bij peilwijzigingen zijn onderdeel van de afweging die gemaakt wordt bij het vaststellen van een peilbesluit.
04.16	<i>Visstand</i>	Inspreker vraagt of bij het verbeteren van de visstand rekening wordt gehouden met soorten die hier thuishoren, en hoe plaagdieren als uitheemse kreeften worden geweerd.	Inheemse soorten vormen de basis voor een gezond aquatisch ecosysteem en een evenwichtige visstand. In toenemende mate koloniseren exoten ons beheersgebied. Wij zijn voornemens een beleidskader op te stellen over hoe hier mee om te gaan.
04.17	<i>Emissies</i>	Inspreker vraagt wat het waterschap gaat doen als de wettelijke KRW doelen niet voldoende blijken om emissies terug te dringen en of dan aanvullende eisen gesteld worden.	We hebben voor nu geen middelen in handen om het terugdringen van emissies, strikter dan landelijke normen, af te dwingen. Zoals beschreven in het WBP, zetten we wel in op de reductie van emissies door samenwerking met gemeenten, stimuleren van de landbouw en gaan we de mogelijkheden om verdere invloed uit te oefenen afwegen in de ontwikkeling van handelingskaders.
04.18	<i>Overstorten, afkoppelen</i>	Inspreker wil weten hoe het waterschap het overstorten van rioolwater op oppervlaktewater tegengaat en verzoekt aan te geven wie de kosten van afkoppelen draagt.	We hebbende afgelopen jaren met gemeenten afvalwaterakkoorden afgesloten. In deze akkoorden worden afspraken gemaakt over de aanvoer naar de rwzi.

Nr.	Indiener Onderwerpen	Samenvatting	Beantwoording Conclusie
		Ook verzoekt inspreker aan te geven hoe afkoppelen zich verhoudt met de onder 04.15 genoemde maatregelen en verwijst hierbij naar de Blaakwetering in Ridderkerk.	De gemeenten hebben de afgelopen jaren veel hemelwater afgekoppeld waardoor het aantal overstorten op oppervlaktewater is afgenomen. De gemeenten dragen de kosten voor het afkoppelen. Wij nemen bij het afkoppelen de punten genoemd onder 04.15 mee.
04.19	<i>KPI emissiebeperking</i>	Inspreker suggereert stelt een kpi voor (agrarische) emissies voor en wil weten wat de voorstellen van het waterschap zijn richting de gesprekspartners.	Rapporteren op de mate van emissiebeperkingen is uitermate complex door de grote verscheidenheid aan bronnen en de terugkoppeltijd. Ons voorstel is te lezen in de definitieve versie van het WBP.
04.20	<i>Vergoeding</i>	Inspreker vindt dat speerpunt 3 van Voldoende en Schoon water neerkomt op het aanwijzen van landerijen die als overloopbuffer dienen en wil weten welke vergoeding daar tegenover staat, of dat het waterschap zelf percelen gaat aankopen.	Of landerijen aangewezen worden als overloopbuffer is een concrete uitwerking van het WBP. In het WBP zelf wordt daar niet verder op ingegaan. Zowel het verstrekken van een vergoeding of het zelf kopen van een perceel kan bij de uitwerking van maatregelen overigens een optie zijn.
04.21	<i>Subdoelen/kpi's bij speerpunt 4</i>	Het optimaliseren van de beschikbaarheid van zoetwater is als subdoel benoemd. Inspreker wil weten voor wie, in welke volgorde en hoeveel. Ten aanzien van het efficiënter gebruiken van het beschikbare zoetwater stelt inspreker voor daar eerst de norm voor vast te leggen.	De waterbeschikbaarheid en eventueel daarvoor vast te leggen normen werken we de komende planperiode verder uit.
04.22	<i>Zouttong</i>	Inspreker wil weten waar volgens het waterschap de zoutwatertongen liggen in 2050. Nu al komen die soms voorbij de inlaat van het Brielse Meer. Inspreker informeert of er water via de Beerenplaat uit de Biesbosch opgepompt wordt.	In het WBP doen we geen uitspraak over te verwachten toekomstige zoutwatertongen. Dit heeft o.a. een plaats binnen het Deltaprogramma zoetwater en ligt deels ook bij de drinkwaterbedrijven. Anderzijds anticiperen we wel op een veranderend klimaat en langdurige droge periodes, waarbij zoutindringing vanuit zee meer invloed krijgt. Dit doen we onder meer door het automatiseren van inlaten, waarmee we in staat zijn om gericht en efficiënter zoetwater in te laten.
04.23	<i>Water van daken</i>	Inspreker vraagt hoe waterinfiltratie van ontkoppelde daken in goede banen wordt geleid. Dit water kan vervuild zijn.	In het nieuwe hemelwaterbeleid van het waterschap wordt een integrale afweging gemaakt tussen de verschillende kerntaken van het waterschap. Indien hemelwater vervuild is, zal dit hemelwater worden geloosd op de gemeentelijke riolering of, via een individuele zuivering, op het oppervlaktewater.
04.24	<i>KPI water-beschikbaarheid</i>	Inspreker stelt voor de kpi over waterbeschikbaarheid aan te vullen met het percentage water van goede kwaliteit in de bodem.	Omdat het grondwaterkwaliteitsbeheer bij verschillende overheden ligt en de data op dit gebied niet van voldoende kwaliteit is, wordt de suggestie voor deze kpi (vooralsnog) niet overgenomen.

Nr.	Indiener Onderwerpen	Samenvatting	Beantwoording Conclusie
04.25	<i>Speerpunt 5</i>	Inspreker stelt voor speerpunt 5 van Voldoende en Schoon water aan te vullen met het verbeteren van de kwaliteit van de waterbodem.	Het verbeteren van de kwaliteit van de waterbodem is integraal onderdeel van het thema Schoon Water en valt daarmee onder speerpunt 1 en 2.
04.26	<i>KPI waterbewustzijn</i>	Volgens inspreker is de kpi over waterbewustzijn (nulmeting) geen kpi, omdat niet duidelijk wordt wat waterbewustzijn is. Inspreker vraagt of de enquête dit jaar nog gehouden wordt.	Deze KPI moeten we nog verder ontwikkelen. Onderdeel van de nulmeting is het definiëren en kwantificeren van goede indicatoren.
04.27	<i>KPI afhandeling klachten</i>	Inspreker vindt dat bij de kpi over afhandeling van klachten een opgave hoort van het totaal aantal klachten en een percentage terugkoppeling naar de melder. Ook zou aangegeven moeten worden waarom afhandeling niet direct mogelijk is.	Deze KPI moet nog verder ontwikkeld worden. Daarin wordt de aangedragen suggestie meegenomen. Overigens zijn er nu ook al afspraken vastgelegd over de reactietermijn en over de manier van terugkoppelen.
04.28	<i>KPI verminderen uitstoot broeikasgassen</i>	Inspreker constateert dat voor de uitstoot van broeikasgassen nog een kpi geformuleerd moet worden, maar vindt de tijdelijke oplossing (rapporteren over concrete activiteiten/projecten) een mooie overbruggings-kpi.	Dank voor deze opmerking.
04.29	<i>Energie uit oppervlaktewater</i>	Inspreker onderschrijft de teksten over energie opwekken uit oppervlaktewater maar mist deze in de ontwerp gebiedsvisie rivieroevers Ridderkerk.	Hoewel we (op hoofdlijnen) inbreng hebben geleverd bij de totstandkoming van de gebiedsvisie Rivieroevers Ridderkerk, is het uiteindelijk aan de gemeente om de inhoud ervan te bepalen.
04.30	<i>rwzi Ridderkerk</i>	Inspreker informeert hoe ver het waterschap is met het afdekken van overlast gevende onderdelen van rwzi Ridderkerk, en wat de oplossingen zijn voor geurhinder. Een deel van de kosten is volgens inspreker te verhalen op de gemeente omdat zij meer huizen kunnen bouwen rond de installatie. Ook wil inspreker weten of het waterschap warmte gaat terugwinnen uit het effluent.	Zoals ook bij 04.2 is aangegeven herkennen wij ons niet de mening van de inspreker. De rwzi Ridderkerk voldoet aan de eisen van de vergunning en alle onderdelen die grote geuremissies veroorzaken zijn al afgedekt. Zoals in het WBP is aangegeven, zullen we gemeenten of andere particulieren faciliteren bij het terugwinnen van warmte uit het effluent.
04.31	<i>Waarde uit afvalwater en slib</i>	Het waterschap wil waarde creëren uit afvalwater en zuiveringsslib. Maar het waterschap verbrandt ook slib. Inspreker vraagt wat de waarde is van deze verbrandingsgas.	Deze waarde die HVC, onze slib eindverwerker, creëert uit het verbrandingsgas is warmte.
04.32	<i>Voldoen aan wettelijke eisen</i>	Inspreker constateert dat het waterschap in 2027 aan de wettelijke eisen wil voldoen en dat dat nu kennelijk niet zo is. Hierbij wordt verwezen naar gekrakeel in het waterschapshuis.	We hebben in het WBP opgenomen dat wij de gehele planperiode aan de wettelijke eisen willen voldoen. Het kan incidenteel voorkomen dat het waterschap niet kan voldoen en daarom is een percentage van 98% voor 2022 opgenomen en voor 2027 een percentage van 99%. Deze stijging kunnen we realiseren omdat we in de planperiode van het WBP nog effect gaan zien van de ingezette verbeteringen in het onderhoud. 100% is niet realistisch omdat we dan alle onderdelen

Nr.	Indiener <i>Onderwerpen</i>	Samenvatting	Beantwoording <i>Conclusie</i>
			redundant moeten uitvoeren. Dit leidt tot onnodig hoge kosten voor de belastingbetaler.
04.33	<i>Maatwerkvergunningen</i>	Maatwerkvergunningen zouden volgens inspreker een mooie kpi vormen. Genoemd worden kilogrammen uitstoot, zowel per rwzi als in totaal.	We sluiten aan bij de landelijke benchmark van waterschappen om ook een goed vergelijk tussen de waterschappen mogelijk te maken en daarom wij hanteren we de KPI's zoals nu opgenomen in het WBP.
04.34	<i>Speerpunt 2</i>	Inspreker geeft aan dat de subdoelen onder speerpunt 2 van het thema Waterketen kpi-waardig zijn.	Bij elk van deze subdoelen is, met uitzondering van het subdoel voor digitalisering/automatisering, een kpi geformuleerd.
04.35	<i>Discrepantie</i>	Inspreker wil weten waarom de discrepantie is opgelopen en welke actie hierop wordt ondernomen.	We gaan via discrepantieonderzoeken onderzoeken waarom de discrepantie de afgelopen jaren is toegenomen en uit deze onderzoeken volgen ook de acties van het waterschap.
04.36	<i>Slibontwatering</i>	Inspreker vindt slibontwatering een soort "wet tot behoud van ellende" en wil weten wat het waterschap gaat doen als het doel (1% stijging van het slibontwateringsrendement) is behaald.	Wij zullen niet meer dan 1% stijging realiseren omdat wij anders ons slib niet meer mogen afzetten naar onze slibverbrander.
04.37	<i>Automatiseren en beveiliging</i>	Inspreker vraagt of (internet)beveiliging deel uitmaakt van de plannen die het waterschap heeft voor automatisering.	Dit wordt standaard bij ons meegenomen.
04.38	<i>Rioolvreemd water</i>	Inspreker vraagt of wel onderzoek wordt gedaan naar rioolvreemd water. Ook verzoekt inspreker aan te geven wat de verbetering ten opzichte van voorgaande jaren is.	We doen samen met de gemeenten in ons beheersgebied onderzoek naar rioolvreemd water. De afgelopen jaren is de hoeveelheid rioolvreemd water afgenomen van 285 naar 250 l/ve.
04.39	<i>Van budget- naar opgavesturing</i>	Inspreker uit complimenten over de omslag van budget- naar opgavesturing die in de waterketen is ingezet. Wel vraagt inspreker hoe de kosten voor de belastingbetaler dan in de hand worden gehouden.	We danken inspreker voor deze complimenten. We maken in onze onderhoudsconcepten een bewuste afweging tussen kosten, prestaties en risico's. Hierdoor houden wij de kosten voor de belastingbetaler in de hand.
04.40	<i>SOP, OHC en MJOP</i>	Inspreker vraagt of de combinatie van een Strategisch Onderhoudsplan (SOP) en onderhoudsconcepten (OHC's) hetzelfde is als een Meerjarenonderhoudsplan (MJOP).	Dit is niet hetzelfde. Het strategisch onderhoudsplan geeft de kaders voor de onderhoudsplannen en de onderhoudsconcepten. De onderhoudsplannen worden weggezet in Meerjarenonderhoudsplannen.
04.41	<i>Besparingen afvalwaterketen</i>	Inspreker vraagt welke besparingen in de afvalwaterketen (Bestuursakkoord) daadwerkelijk zijn behaald en hoe dit nu verder gaat. Wat is het doel voor 2030?	We hebben samen met de gemeenten in ons beheersgebied in de periode van 2010 tot en met 2020 20 miljoen minder uitgegeven dan in 2010 de verwachting was. Momenteel zijn we samen met gemeenten nieuwe afspraken aan het maken.

Nr.	Indiener Onderwerpen	Samenvatting	Beantwoording Conclusie
04.42	<i>Medicijnresten, bestrijdingsmiddelen, andere micro-verontreinigingen</i>	In het kader van het tegengaan van emissies vraagt inspreker of het waterschap de fabrikanten van geneesmiddelen, bestrijdingsmiddelen en microplastics spreekt, want zij zijn de bron van de vervuiling. Opgemerkt wordt dat de regering aangesproken kan worden op het bewust maken van de gebruiker.	Landelijk wordt deze rol door de Unie van Waterschappen voor alle waterschappen gezamenlijk opgepakt. De Unie heeft overleg met de fabrikanten en ministeries. Dit overleg heeft gerelateerd in een landelijk bronaanpak van deze stoffen.
04.43	<i>KPI gemiste kansen</i>	Inspreker merkt op dat deze kpi zonder referentie zinloos is.	Deze referentie moeten we nog opbouwen. Indien blijkt dat het target van deze kpi te hoog is, zullen wij dit aanpassen.
04.44	<i>Meerwaarde</i>	Inspreker vraagt hoe het waterschap de meerwaarde uit zuiveringsslib en afvalwater in euro's tot uitdrukking brengt.	Dit is nu nog niet mogelijk. Landelijk wordt hieraan gewerkt en we zullen ons aansluiten bij de landelijke richtlijnen.
04.45	<i>Hergebruik fosfaat</i>	Doel van het waterschap is om 80% van het fosfaat uit zuiveringsslib te hergebruiken. Elders wordt geconstateerd dat het fosfaatrendement uit het slib 85% is. Het hergebruik is dus 68% van het inkomende fosfaat. Inspreker vraagt waar de rest blijft.	Een deel van het fosfaat (15%) wordt nog geloosd in oppervlaktewater conform de lozingseisen in de vergunning en een klein gedeelte van het fosfaat blijft in het slibas achter.
04.46	<i>Hergebruik effluent</i>	Inspreker vindt dat het waterschap moet aangeven hoeveel procent van het effluent wordt hergebruikt, en niet dat bij 10% van de zuiveringskringen het effluent wordt hergebruikt.	Deze mening delen we niet. Wij vinden het logischer om het hergebruik per zuiveringskring aan te geven omdat de kansen voor hergebruik zich per zuiveringskring voordoen.
04.47	<i>Slibvergisting</i>	Inspreker vraagt hoe de uitspraak dat het waterschap 40-50% van het zuiveringsslib vergist zich verhoudt tot de uitspraken over eindverwerking (verbranding) van dit slib.	Het vergisten van het zuiveringsslib is afgestemd met de eindverwerker van het slib.
04.48	<i>Slibvergisting</i>	Het waterschap stelt medio 2021 duidelijkheid te hebben over de haalbaarheid al het slib van het waterschap te vergisten. Het is nu al medio 2021, en inspreker merkt op dat dit niet klopt en vraagt wat hier misgaat.	Deze opmerking is terecht. Het onderzoek is iets vertraagd. Eind 2021/begin 2022 is er duidelijkheid over dit onderzoek. Wij zullen de tekst van het WBP hierop aanpassen. AANPASSING WATERBEHEERPROGRAMMA
04.49	<i>KPI paalrot</i>	In het kader van gebiedsgericht maatwerk zou volgens inspreker een KPI voor paalrot in de Rotterdamse en Dordtse binnenstad opgezet kunnen worden.	Het gebiedsgericht uitwerken van het WBP is bedoeld om vanuit onze opgaven verbinding te zoeken met en/of aan te sluiten bij de ambities van onze stakeholders in de verschillende deelgebieden waar ons beheergebied uit bestaat. Paalrot in het binnenstedelijk gebied is een onderwerp dat daarbij aan de orde zou kunnen komen.
04.50	<i>Midterm-review</i>	Inspreker geeft aan dat het halverwege de planperiode achterom kijken een goed idee is, maar geen natrappen naar voorgangers moet worden.	De midterm-review van het Waterbeheerprogramma is bedoeld om, daar waar nodig, speerpunten en subdoelen bij te stellen voor de tweede helft van de planperiode (jaarschijven 2025 t/m 2027).

Nr.	Indiener Onderwerpen	Samenvatting	Beantwoording Conclusie
04.51	<i>Beoordelingskader waterketen</i>	Inspreker vraagt of in het beoordelingskader waterketen ook gekeken wordt naar lekkages in het rioolsysteem.	In het beoordelingskader houden wij hier rekening mee omdat in beoordelingskader richtlijnen zijn opgenomen over hoe wij omgaan met grondwater.
05	Particulier		
05.1	<i>N.v.t.</i>	Deze door particulier ingediende zienswijze is inhoudelijk identiek aan de zienswijze onder nummer 04. Korthedshalve verwijzen we hier naar de samenvatting van die zienswijze.	Deze door particulier ingediende zienswijze is inhoudelijk identiek aan de zienswijze onder nummer 04. Korthedshalve verwijzen we hier naar de beantwoording van die zienswijze.
06	LTO Noord HAARLEM		
06.1	<i>Voorgeschiedenis</i>	Inspreker heeft eerder dit jaar gereageerd op de 90%-versie van het Waterbeheerprogramma. In deze reactie wordt op een aantal punten nadere invulling op de eerdere inbreng en de reactie van het waterschap daarop. Inspreker heeft ook een bijdrage geleverd aan de online participatie-bijeenkomst op 4 februari 2021, en inmiddels is er ook een fysieke bijeenkomst geweest met de dijkgraaf, die goed is bevallen. Inspreker kan zich voorstellen dat belangrijke thema's uit het WBP terugkeren in nog te houden gesprekken met het nieuwe college van het waterschap. Het gesprek over de nieuwe Groenvisie van het waterschap was constructief en gaf bouwstenen voor de toekomst. Voor de volgende aandachtspunten vraagt inspreker (nogmaals) nadrukkelijk aandacht.	Dank voor de eerdere, constructieve bijdragen en voor de actieve inbreng tijdens diverse bijeenkomsten. We zetten deze samenwerking de komende jaren graag voort.
06.2	<i>Goed watersysteem</i>	Inspreker stelt dat goed waterbeheer van levensbelang is voor de land- en tuinbouw in het beheergebied van het waterschap en is van mening dat de klassieke doelen en taken van het waterschap, zoals peilbeheer en zoetwatervoorziening, in een breed en complex geheel van beleidsontwikkelingen dreigen "onder te sneeuwen". De zeer belangrijke inspanningsverplichting voor waterbeschikbaarheid zou daarom veel nadrukkelijker in het WBP verankerd moeten worden als centraal uitgangspunt van beleid. Het waterschap moet volgens inspreker oppassen niet alles tegelijk te willen, ook vanuit kosten oogpunt. Naar de mening van inspreker vergen de kerntaken al meer dan genoeg van de organisatie.	Veel van de thema's die spelen en hier onder de noemer van een breed en complex geheel van beleidsontwikkelingen worden samengevat, zijn ons inziens onderdeel van het uitvoeren van de kerntaken. Een belangrijk uitgangspunt is en blijft dat we de (kern)taken op een kosteneffectieve manier blijven uitvoeren. Juist daarom zetten we in op innovatie en samenwerking met partners; bijvoorbeeld door het gezamenlijk uitvoeren van projecten waarin zowel de doelen van het waterschap, als de doelen van andere partijen worden nagestreefd.

Nr.	Indiener Onderwerpen	Samenvatting	Beantwoording Conclusie
06.3	<i>Bodemgebruik</i>	Inspreker is bereid verder te werken aan herstel van de sponswerking van de bodem, zoals genoemd in het WBP. Hiertoe lopen meerdere initiatieven, die alle aansluiten bij goed landbouwkundig gebruik. Inspreker staat open voor samenwerking onder de vlag van het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer en is blij dat het waterschap budget beschikbaar heeft voor projecten.	Samen met LTO zijn de laatste jaren goede stappen gezet om invulling te geven aan de intenties uit het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer. Wij hopen dit plan, samen met inspreker, verder uit te kunnen rollen.
06.4	<i>Klimaatadaptatie</i>	Onder verwijzing naar de eerdere inbreng op de 90%-versie van het WBP merkt inspreker op dat de reactie van het waterschap op die inbreng zich wat beperkte tot het stedelijk gebied. Inspreker mist de afstemming tussen water- en bodembeleid tot op het niveau van (individuele) boeren en tuinders in het gebied. Zo liggen er kansen voor de opslag van zoetwater en kunnen agrarische ondernemers via groenblauwe diensten bijdragen aan het beheer en onderhoud van het watersysteem. De toenemende aandacht voor hemelwater, zoals ook in het WBP wordt beschreven, past in deze lijn.	Waar het gaat om het klimaatproof en waterrobuust maken van ons gebied, draait het zeker om zowel stedelijk als landelijk gebied. Als we kijken naar het watersysteem maar ook het hemelwaterbeleid zoals beschreven in het WBP, dan zien we zeker ook een rol weggelegd om het vermogen van de bodem om water vast te houden bijvoorbeeld, ook in het buitengebied als handelingsperspectief. Het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer is ook mede gericht op verbetering van de bodemkwaliteit en daarin trekken we als waterschap samen op met agrariërs in het gebied. De weersextremen worden groter en bovendien schommelt de hoeveelheid beschikbaar zoet water over het jaar meer. Per eiland of gebied moeten we bekijken voor de lange termijn wat de knelpunten en de kansen zijn. Dat is voor een deel al in de systematiek van het Deltaprogramma ruimtelijke adaptatie opgepakt, door stresstesten uit te voeren, risicodialogen te voeren en op basis daarvan een gezamenlijke uitvoeringsagenda op te stellen. Zeker in landelijk gebieden komt daar het knelpunt maar ook de kans van een teveel en tekort aan water aan bod. Dat vraagt slimme oplossingen in samenwerking met medeoverheden, (agrarische) ondernemers en inwoners. Een waterdienst leveren zou daarvan een van de handelingsperspectieven kunnen zijn, maar dat hangt af van de lokale situatie.
06.5	<i>Waterveiligheid</i>	Ten aanzien van de waterveiligheid constateert inspreker een tendens van bescherming sec naar "meebewegen" en "meekoppelen", zowel in het WBP als bij externe partijen. Wat inspreker betreft staat veiligheid op de klassieke wijze nog steeds op nummer één. Het gebied heeft scherpe grenzen tussen dijken en land en dat hoort ook bij het landschap. De nieuwe benadering kan impact hebben op de (veelal in agrarisch gebruik zijnde) ruimte en ook op boeren en tuinders. Inspreker wordt hier graag bij betrokken.	We zijn het met inspreker eens dat de waterveiligheid ten allen tijde voorop staat en blijft staan. Dat neemt echter niet weg dat er soms "meebewogen" en "meegekoppeld" kan worden, ook ten aanzien van het belang van boeren en tuinders.

Nr.	Indiener Onderwerpen	Samenvatting	Beantwoording Conclusie
07	Sportvisserij Zuidwest Nederland DRIMMELEN		
07.1	<i>Zienswijze</i>	Inspreker heeft eerder inbreng geleverd op het concept van het Waterbeheerprogramma en brengt een aantal punten nogmaals onder de aandacht. De voorgestelde aanpak wordt in hoofdlijnen ondersteund, maar voor de belangen van de sportvisserij wordt extra aandacht gevraagd.	Dank voor de eerdere, constructieve bijdrage.
07.2	<i>Natuurvriendelijke oevers</i>	Inspreker wordt graag betrokken bij zowel de plannen voor als de instandhouding van natuurvriendelijke oevers. Veel van deze oevers verliezen door verlanding na verloop van tijd hun waarde voor vis. Inspreker adviseert het onderhoud van deze oevers meer prioriteit te geven. Daarnaast constateert inspreker dat de bereikbaarheid van de waterkant voor de sportvisserij afneemt door de aanleg van natuurvriendelijke oevers en de daarbij behorende obstakels. Inspreker stelt voor om bij de aanleg van natuurvriendelijke oevers de eventuele visrechthebbende(n) te betrekken.	Inspreker constateert terecht dat natuurvriendelijke oevers na verloop van tijd verlanden en dan minder interessant worden voor waterdieren als vissen. Volgend jaar starten we met het opstellen van onderhoudsplannen voor natuurvriendelijke oevers en waterbergingsgebieden. Het uitvoeren van zogenaamd 'groot onderhoud' zal een belangrijk onderdeel vormen. Bij de uitvoering van projecten worden standaard alle belanghebbenden betrokken. Ook de sportvisserij hoort daarbij.
07.3	<i>Vismigratie</i>	Inspreker merkt op dat door kunstmatige intelligentie vispassages beter afgestemd kunnen worden op het migrerende gedrag van vis en verzoekt in het WBP te benoemen dat bestaande en nieuwe vispassages van kunstmatige intelligentie worden voorzien.	In het Waterbeheerprogramma zijn alleen de hoofdpunten van het beleid geformuleerd. Het vastgestelde beleid wordt verder uitgewerkt in projecten, inrichtingsplannen en onderhoudsplannen. In deze plannen kan het gebruik van kunstmatige intelligentie (KI) een onderdeel van de verdere uitwerking zijn. Het gebruik van KI is ons inziens geen hoofdpunt van beleid maar eerder een nadere uitwerking daarvan. Daarmee hoort dit punt niet thuis in het Waterbeheerprogramma.
07.4	<i>Vergroten waterplezier</i>	Bij het onderwerp "vergroten van het waterplezier" worden zwemmen en de vaarrecreatie wel genoemd, maar de sportvisserij niet. Inspreker verzoekt sportvissen alsnog in het WBP op te nemen als recreatieve activiteit.	We erkennen dat er naast zwemmen en vaarrecreatie ook andere recreatieve activiteiten zijn, zoals sportvisserij. Omdat er rond zwemmen en vaarrecreatie concrete afspraken zijn gemaakt zijn deze benoemd en andere activiteiten niet. In het proces rond het ontwikkelen van ons visbeleid zal samen met belanghebbenden gekeken worden naar vissport als recreatie.
07.5	<i>Energie opwekken uit oppervlakte-water</i>	Inspreker geeft aan dat de sportvisserij vóór de opwekking van duurzame energie is, waaronder het gebruik van zonnepanelen op water. Dit mag echter niet ten koste gaan van de waterkwaliteit en biodiversiteit. Inspreker pleit daarom voor uitgebreide praktijkproeven alvorens zonneparken op water te plaatsen.	Afspraken rondom energieopwekking in en uit oppervlaktewater worden in de Regionale Energie Strategie gemaakt op basis van de zonneladder. Belanghebbenden, waaronder visrechthebbenden, worden betrokken bij het voorbereiden van eventuele projecten.

Nr.	Indiener <i>Onderwerpen</i>	Samenvatting	Beantwoording <i>Conclusie</i>
		Inspreker wijst op de "zonneladder" en de daarin genoemde voorkeursvolgorde en de relatie met de KRW-doelstellingen. Ook verzoekt inspreker de sportvisserij altijd te betrekken bij de ontwikkeling van zonneparken op water. Inspreker verzoekt zowel de zonneladder als het betrekken van de visrechthebbende bij plannen voor zon op water in het WBP op te nemen.	Deze punten zullen worden toegevoegd aan het WBP in het kader "energie opwekken op of uit oppervlaktewater" in het hoofdstuk Voldoende en Schoon Water. AANPASSING WATERBEHEERPROGRAMMA
07.6	<i>Participatie</i>	Inspreker biedt haar expertise aan op het gebied van vis, visserij en visstand en ziet samenwerking tussen het waterschap en de huurder(s) van het visrecht graag tegemoet.	We maken graag gebruik van dit aanbod en zien een goede samenwerking tegemoet.

3. OVERZICHT WIJZIGINGEN N.A.V. BEANTWOORDING ZIENSWIJZEN

Hieronder herhalen we de aanpassingen in het Waterbeheerprogramma die voortkomen uit de beantwoording van de zienswijzen.

Aanpassing n.a.v. zienswijze 04.5

Op blz. 23 van het WBP wordt de term "Kennisplatform Zeespiegelstijging" gewijzigd in "Kennisprogramma Zeespiegelstijging".

Aanpassing n.a.v. zienswijze 04.48

Op blz. 71 van het WBP wordt "medio 2021" gewijzigd in "eind 2021/begin 2022".

Aanpassing n.a.v. zienswijze 07.5

Op blz. 60 van het WBP worden aan het kader "Energie opwekken of op uit oppervlaktewater" de belangen van de (sport)visserij toegevoegd.

4. OVERZICHT AMBTSHALVE AANPASSINGEN

Naast de aanpassingen zoals genoemd in de vorige paragraaf, die voortkomen uit de inspraakprocedure, is het nodig gebleken het ontwerp-Waterbeheerprogramma ook op een aantal andere onderdelen aan te passen. Deze ambtshalve aanpassingen beschrijven we hieronder.

Aanpassing: leidende principes Omgevingsvisie

In het ontwerp-Waterbeheerprogramma is een passage gewijd aan de Omgevingsvisie (paragraaf 3.4) die we parallel aan dit Waterbeheerprogramma opstellen. In deze passage wordt verwezen naar de zogenaamde "leidende principes" uit de Omgevingsvisie. Over deze principes wordt opgemerkt dat ze nog onderwerp van gesprek zijn en bij de definitieve vaststelling van het Waterbeheerprogramma in de tekst van het WBP zullen worden overgenomen.

Het is inmiddels echter duidelijk dat het (bestuurlijke) gesprek over de leidende principes nog niet is afgerond. De leidende principes zullen dan ook niet in de tekst van het definitieve Waterbeheerprogramma worden overgenomen. De betreffende passage op blz. 25/26 in het WBP passen we hier op aan.

Aanpassing: kpi's hoofdstuk Voldoende en Schoon Water

In het ontwerp-Waterbeheerprogramma ontbreken in het hoofdstuk Voldoende en Schoon Water nog een aantal prestatie-indicatoren. Ook worden enkele indicatoren aangepast:

- op blz. 54 van het WBP wordt bij het subdoel "Verbeteren van waternatuur en een gezond ecologisch evenwicht" als indicator toegevoegd "het % uitgevoerde (KRW-)maatregelen per cluster (investeringen / beheer en onderhoud / onderzoek)";
- op blz. 55 van het WBP wordt bij het subdoel "Verbeteren van de visstand" de indicator "Het aantal kunstwerken dat visveilig en/of vispasseerbaar is gemaakt" vervangen door "het % van het beheergebied dat vispasseerbaar is";
- ook op blz. 55 van het WBP worden bij het subdoel "Reduceren van de impact van stedelijke emissies op waterkwaliteit en ecologie" als indicatoren toegevoegd "het % watergangen in stedelijk gebied dat in de categorie goed, matig, onvoldoende of slecht valt" en "het % gemeenten met een gezamenlijke strategie om emissies te verminderen";
- op blz. 56 van het WBP worden bij het subdoel "Reduceren van de impact van de landbouw op de waterkwaliteit en ecologie" als indicatoren toegevoegd "het % normoverschrijdingen (landbouwspecifiek), gebaseerd op # normoverschrijdingen en # controles" en "het % agrariërs dat meedoet met het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer of een soortgelijk programma";
- ook op blz. 56 van het WBP wordt bij het subdoel "Reduceren van de impact van nieuwe, opkomende stoffen op waterkwaliteit en ecologie" de tekst "KPI dient nog bepaald te worden" vervangen door "Geen KPI; jaarlijks wordt in tekst gerapporteerd over de (landelijke) ontwikkelingen op dit thema";
- op blz. 57 van het WBP wordt bij het subdoel "Vergroten van het waterbergend en -verwerkend vermogen van het watersysteem" de reeds geformuleerde indicator vervangen door "het % beheergebied (in oppervlakte) dat voldoet aan de gestelde eisen voor wateroverlast";
- ook op blz. 57 van het WBP wordt bij het subdoel "Vergroten van het inzicht in de gevolgen van klimaatverandering voor het watersysteem" als indicator toegevoegd "het % bemalingsgebieden (t.o.v. het totale aantal bemalingsgebieden) waarvoor een actueel watergebiedsplan is vastgesteld op basis van de laatste klimaatinzichten";
- op blz. 58 van het WBP wordt bij het subdoel "Optimaliseren van de beschikbaarheid van zoetwater" als indicator toegevoegd "de peilindicator (bestaand instrument waarmee bepaald wordt in hoeverre het peilbeheer overeenstemt met de vastgelegde peilen)";
- ook op blz. 58 van het WBP wordt bij het subdoel "Efficiënter gebruik maken van het beschikbare zoetwater" de reeds geformuleerde indicator vervangen door "de peilindicator in combinatie met chloridemetingen, waarbij gemeten wordt in hoeverre de chlorideconcentraties binnen de werknormen (zie bijlage 2) of de in de toekomst vast te leggen gebiedsnormen vallen";
- op blz. 59 van het WBP wordt bij het subdoel "Vergroten van het waterplezier" de indicator "Effectiviteit afhandelen klachten" geschrapt, omdat dit een bedrijfsvoeringsissue betreft. De indicator "Score uit een belevings- of imago-onderzoek" blijft staan;

- op blz. 61 van het WBP wordt bij het subdoel "Inzicht vergroten in de emissies van broeikasgassen uit het watersysteem" de tekst "KPI dient nog bepaald te worden" vervangen door "Geen KPI; jaarlijks wordt in tekst gerapporteerd over de (landelijke) ontwikkelingen op dit thema".

Aanpassing: tekst klimaatscenario's

In het ontwerp-Waterbeheerprogramma is in het hoofdstuk Voldoende en Schoon Water op blz. 56 onder speerpunt 3, subdoel 1 aangegeven: "We baseren ons hierbij aan het begin van de planperiode op de klimaatgegevens van het KNMI uit 2014 en de bijbehorende scenario's voor het jaar 2050." Deze passage doet echter geen recht aan het in diezelfde paragraaf genoemde bestuursbesluit van februari 2020, waarbij de wens is uitgesproken om met de meest recente klimaatgegevens te werken. Daarom wordt de bovenstaande passage vervangen door: "We baseren ons bij de verdere uitwerking van de opgave in de plannen op de meest recente klimaatgegevens en bijbehorende scenario's die door het KNMI beschikbaar worden gesteld." Onder subdoel 2 (blz. 57) wordt om dezelfde reden de zin "Aan de hand van deze nieuwe scenario's maken we de gevolgen van de nieuwe klimaatstatistieken op het watersysteem inzichtelijk. Daarna bepalen we of verdergaande aanpassingen aan het watersysteem nodig zijn" gewijzigd in "Nieuwe scenario's maken de gevolgen van aangepaste klimaatstatistieken op het watersysteem inzichtelijk. Deze nieuwe inzichten krijgen een plek bij de uitwerking van de opgave in plannen". Of de gewijzigde klimaatinzichten van invloed zijn op de normen zelf alsook de haalbaarheid van deze normen krijgen een plek in het gesprek met de provincie. Dit is al benoemd in de bestaande tekst.

Aanpassing: formulering speerpunten

De formulering van de speerpunten voor Waterveiligheid (paragraaf 5.3) en Waterketen (paragraaf 7.3) uit het ontwerp-Waterbeheerprogramma wordt redactioneel aangepast naar de "we"-vorm. De speerpunten van Voldoende en Schoon Water zijn reeds in de "we"-vorm geformuleerd.

Aanpassing: midterm-review

In hoofdstuk 8 van het WBP wordt de paragraaf "Midterm-review" (blz. 77) vervangen door de volgende paragraaf:

"Tussentijdse evaluatie doelen

In principe 'staat' dit Waterbeheerprogramma voor de komende zes jaar. Er kunnen echter redenen zijn om tussentijds onze doelen of ambities bij te stellen. Daarom kondigen we halverwege de looptijd van dit WBP een tussentijdse evaluatie aan die zich met name richt op de vraag of de in het WBP geformuleerde ambities, speerpunten en subdoelen aanpassing behoeven. Indien nodig volgt aansluitend op de evaluatie besluitvorming over het aanpassen van de doelen voor de tweede helft van de planperiode (2025 t/m 2027)."

Reden voor deze aanpassing is dat de bestaande tekst te veel de indruk wekt dat bij de tussentijdse evaluatie (midterm-review) de volledige inhoud van het Waterbeheerprogramma wordt geëvalueerd. Het betreft echter alleen de doelen.

Aanpassing: bijlage ontwerpeisen/uitgangspunten watersysteem

Het Waterbeheerprogramma 2016-2021 bevatte een bijlage met een aantal richtlijnen voor een robuuste inrichting van het watersysteem, zoals normen voor de aan- en afvoer en eisen voor de waterdiepte. Deze bijlage ontbrak in het ontwerp-Waterbeheerprogramma 2022-2027, maar wordt nu alsnog toegevoegd als bijlage 2:

Bijlage 2 – Ontwerpeisen watersysteem en sturing op chloridegehaltes

Ontwerpeisen

In hoofdstuk 6 zijn de speerpunten beschreven voor Voldoende en Schoon water. De ambitie voor dit thema is een watersysteem dat klimaatadaptief is en meebeweegt met de ontwikkelingen in de omgeving. Ook bij veranderingen blijft het systeem in toekomst goed functioneren. Daarom worden in

deze bijlage een aantal ontwerp-eisen genoemd die van toepassing zijn bij wijzigingen in het watersysteem. Dat kunnen wijzigingen zijn die we zelf uitvoeren, maar ook wijzigingen van derden in het watersysteem worden hieraan getoetst. Uitgangspunten daarbij zijn minimale waarden met betrekking tot de afvoer en aanvoer van oppervlaktewater, de maximale stroomsnelheid en het verhang in de watergang bij maximale afvoer.

ONDERWERP	BESTAANDE OBJECTEN	NIEUWE OBJECTEN
Afvoer	Min. 1,5 l/s/ha	Min. 2 l/s/ha*
Aanvoer	Min. 0,4 l/s/ha	Min. 0,5 l/s/ha
Stroomsnelheid watergangen bij wateraanvoer	Max. 0,2 m/s	Max. 0,2 m/s
Stroomsnelheid kunstwerken bij wateraanvoer	Max. 0,2 m/s	Max. 0,2 m/s

** Hier wordt een minimum aangegeven bij nieuwe objecten. Een hogere waarde voor de afvoer kan wenselijk zijn. Dit is wel afhankelijk van de capaciteit in het bestaande hoofdwatersysteem*

Voor waterdiepte gelden de volgende eisen:

- Voor primaire watergangen minimaal 1 m waterdiepte;
- Voor secundaire watergangen breder dan 4 m minimaal 1 m waterdiepte;
- Voor de overige secundaire watergangen minimaal 0,5 m waterdiepte.

Voor (stabiele) taluds gelden de volgende richtlijnen:

- Voor primaire watergangen is minimaal 1:2 het uitgangspunt;
- Voor bestaande secundaire watergangen geldt minimaal 1:1;
- Voor nieuwe secundaire watergangen geldt minimaal 2:3 als uitgangspunt.

Het is wenselijk om de oevers zo veel mogelijk natuurlijk in te richten, waarbij het gebruik van materialen voor de versteviging van de oever (zoals een beschoeiing) tot het minimum beperkt worden. Verder moeten oevers voldoende bereikbaar te zijn voor inspectie-, beheer- en onderhoudswerkzaamheden. Specifiek voor boezemwateren wordt bij het peilbeheer rekening gehouden met de stabiliteit van de boezemwaterkeringen.

Naast bovengenoemde eisen en richtlijnen is het uitgangspunt bij ruimtelijke ontwikkelingen een compensatieplicht van 10%** open water of een gelijkwaardig alternatief voor nieuw aan te leggen verhard oppervlak. Bij grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen (>5 ha) moet door middel van een onderzoek bepaald worden hoe, waar en hoeveel waterberging er gerealiseerd moet worden.

*** In hoofdstuk 4 is aangegeven dat we anders om willen gaan met hemelwater. In de planperiode zullen de beleidsregels rond dit thema worden aangepast. Mogelijk heeft dit ook gevolgen voor het hier genoemde percentage.*

Chloridegehaltenes

Ten behoeve van de agrarische functies in het gebied wordt momenteel gestuurd op de volgende chloridegehaltenes (waarbij wordt gemeten in de hoofdwatgangen):

AGRARISCH GRONDGEBRUIK	CHLORIDEGEHALTE
Veeteelt	< 1000 mg/l Chloride
Akkerbouw	< 600 mg/l Chloride
Groenteteelt	< 300 mg/l Chloride
Glastuinbouw	< 200 mg/l Chloride

In de hoofdttekst van het Waterbeheerprogramma wordt een verwijzing naar deze bijlage opgenomen:

In het hoofdstuk Voldoende en Schoon Water onder speerpunt 3 wordt de volgende verwijzing naar de bijlage opgenomen: "Het waterschap hanteert ontwerprichtlijnen voor het watersysteem. De richtlijnen zijn opgenomen in bijlage 2. Deze zijn leidend bij aanpassingen in het watersysteem en daarmee borgen we dat aanpassingen in het watersysteem de doelstellingen voor een klimaatbestendig en robuust watersysteem niet in gevaar brengen."

De huidige bijlage 2, het beoordelingskader waterketen, wordt vernummerd naar bijlage 3.